

Prof. dr. sc. Hrvoje Kačer\*  
Karla Gea Marcan, mag. iur.\*\*  
Dino Marcan, bacc. cin.\*\*\*

## CRVENI KARTON ZA NOVAKA ĐOKOVIĆA, (BAREM) ŽUTI ZA DRŽAVU AUSTRALIJU

UDK: 341.43 : 796-051  
616.2-036.21 : 796  
DOI: 10.31141/zrpf.2022.59.143.25  
Pregledni znanstveni rad  
Primljeno: 07. 02. 2022.

U ovom tekstu autori su pokušali cjelovito prikazati slučaj poznat kao Đoković case, vjerojatno najveći pravni skandal u posljednje vrijeme, skandal koji je završio deportiranjem najboljeg svjetskog tenisača Novaka Đokovića iz Australije gdje je došao (necijepljen) kako bi po deseti put pobijedio na Australian Openu i time postao prvi tenisač u povijesti sa 21 Grand Slam titulom (i još tko zna koliko u budućnosti). Ulazna australska viza dva je puta poništena; prvo poništenje „sanirao“ je sud svojom odlukom prema kojoj je poništenje bilo nezakonito, drugo poništenje (ono prepoznato kao diskrecijska ovlast ministra) također se pokušalo „sanirati“ putem suda, ovaj put bez uspjeha, ali uz tvrdnju da se kod takve (diskrecijske) ovlasti provjerava samo je li odluka koju je donio australski ministar imigracije „iracionalna ili pravno nerazumna“. Zaključak je da deportacija nije bila protupravna, ali je *modus operandi* državnih vlasti (bez obzira na razinu) prava pravna katastrofa uslijed čega je Novak Đoković zasigurno bio izložen potpuno nepotrebnom šikaniranju i tretiranju kao da je počinio neko od težih kaznenih djela.

**Ključne riječi:** *sport, pravo, COVID-19, imigracija, šteta*

### 1. UVOD

Praktično od početka povijesti sporta smatra se da sport postoji, odnosno da su njegove temeljne funkcije očuvanje i podizanje razine zdravlja samih sportaša kao aktivnih sudionika, te (barem) zabava svih onih koji su pasivni sudionici (od gledatelja dalje). Tijekom vremena došlo je do značajnih promjena na svim poljima, od (pre)čestog ozljeđivanja sportaša (što relativizira naprijed navedeni pozitivni učinak), stratificiranja gledatelja na one koji događaj prate *in vivo* (na sportskom igralištu) i one koji to prate „na daljinu“ (slušatelji radiopostaja, gledatelji raznih varijanti videoprijenosa, čak i oni koji su samo u blizini i „preuzimaju“ informacije

---

\* Prof. dr. sc. Hrvoje Kačer, redoviti profesor u trajnom zvanju, Pravni fakultet Sveučilišta u Splitu

\*\* Karla Gea Marcan, mag. iur., viši upravni savjetnik u Ministarstvu prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine Republike Hrvatske

\*\*\* Dino Marcan, stručni prvostupnik trenerske struke, sportski agent u LJ Sports Group i KIN Partners

od slušatelja i gledatelja na daljinu, ili čak i od onih koji prate *in vivo*, a koji svojim povicima svima daju do znanja što se događa, npr. tko je dao gol).

Navijanje u najširem mogućem značenju toga pojma sastavni je dio sporta i ima (posebno ono neposredno, *in vivo*) ogromno značenje; mnogi su sportaši pravi svjedoci teze kako su „na krilima navijanja došli do pobjede“. Kod navijanja je često kao i kod ljubavi – nema jasnog razloga ili odgovora na pitanje ZAŠTO, posebno ne kada se navijači opredjeljuju je li bolji Leo Messi ili Cristiano Ronaldo, jesu li Pele i (li) Maradona bolji od obojice. Širom svijeta ogroman je broj navijača Gorana Ivaniševića, najboljeg hrvatskog tenisača svih vremena. Mnogi od njih ne samo da nisu Hrvati, nego ni ne znaju (ili ne bi znali da nema Gorana Ivaniševića) gdje se Hrvatska uopće nalazi i slobodno možemo tvrditi (i pri tome biti u pravu) da Goran Ivanišević spada u jako uzak krug (tu su npr. još i Andre Agassi i John McEnroe) nevjerovatno popularnih tenisača, neovisno o državnoj ili nacionalnoj pripadnosti ili bilo čemu sličnom. Naravno, posljedično, ti sportaši bili su nevjerovatan magnet za sponzore i često je njihova zarada od sponzora neusporedivo veća nego ona od nagrada na turnirima (tzv. prize money).<sup>1</sup>

Iz naslova je razvidno kako je u fokusu ovog teksta danas apsolutno najbolji tenisač svijeta, po svima jedan od najboljih svih vremena, po mnogima već sada i najbolji svih vremena (ovo unatoč tome što je po broju Grand Slam titula u pojedinačnoj konkurenciji prije AO-a u 2022. god. izjednačen na broju 20 s još dva velikana – to su Roger Federer i Rafael Nadal). Planetarnoj popularnosti Novaka Đokovića sigurno je (a posebno u Republici Hrvatskoj) doprinijela i činjenica da u njegovu najužem stručnom timu svoje mjesto ima i Goran Ivanišević.

Nažalost, ovo nije tekst o sportskim dosegima Novaka Đokovića, ovo nije tekst ni o pravnim aspektima tih dosegâ, ovo je tekst o jednom konkretnom pravnom problemu koji je povezan sa sportom utoliko što je ključni akter sportaš i što je veliku ulogu (bez obzira na vrlo izgledno jako dobre namjere, ipak negativnu) „odigrao“ nacionalni sportski – teniski savez Australije. Radi se o (ne)izdavanju vize Novaku Đokoviću u siječnju 2022. god. S obzirom na tzv. COVID-19 ograničenja, višestrukom poništavanju iste i u konačnici nedopuštanju ulaska u Australiju (točnije

---

<sup>1</sup> Prize money potpuno je javna kategorija, kategorija o kojoj je baš sve dostupno već i putem web-stranica. Međutim, novac koji sportašima izravno daju sponzori u pravilu je poslovna tajna, a postoji i treća kategorija rezervirana za one najbolje. Radi se o tzv. garancijama, novčanim iznosima koje organizatori daju pojedinim sportašima kako bi bili sigurni da će odabrati u određenom tjednu baš njihov turnir za nastup, a nikako ne onaj koji organizira konkurencija. Jedini turniri koji nemaju konkurencije (jer se istodobno ne događa neki drugi iste ili slične kategorije) takozvani su Grand Slam turniri. To je poseban naziv za četiri najveća svjetska turnira (Australian Open – nastavno ili Australian Open ili AO, Roland Garros – nastavno Roland Garros ili RG, US Open – nastavno US Open i Wimbledon – nastavno Wimbledon). Isti naziv koristi se i za onoga tko u istoj kalendarskoj godini osvoji sva četiri navedena turnira, što je uspjeh koji su do sada postigli samo (kod muškaraca pojedinačno) Donald Budge 1938. god. i Rod Laver 1961. i 1968. god. (uz napomenu da je Rod Laver u međuvremenu, između 1961. i 1969. imao zabranu igranja zbog tada nedopuštenog sudjelovanja za profesionalce). Trojica najvećih po ukupnom broju pojedinačnih titula do sada su uspjeli doći samo do tri titule u istoj godini, što s obzirom na njihovu dob (Novak Đoković 34, Roger Federer 41, Rafael Nadal 34) objektivno umanjuje izgleda za postizanje tog dosega.

ostanka, jer je i zračna luka područje te države), posljedično i nedopuštanjem pokušaja obrane titule Grand Slam pobjednika na Australian Openu 2022. Novaku Đokoviću.

Naš zadatak je, vjerojatno, najteži mogući. Istražiti jedan prvorazredan sportski skandal i zauzeti jasan stav o njegovim pravnim aspektima, pri čemu je *condicio sine qua non* toga posla potpuno zanemariti<sup>2</sup> da se istražuje nekoga tko ti je kao tenisač sigurno, ali i kao humanist možda još sigurnije,<sup>3</sup> idol. Naime, zakon mora (UVIJEK, BEZ IZNIMKE) biti jednak za sve. Jedina je razlika što ponekad nećemo (a ponekad hoćemo) žaliti što je istraživanje dalo određeni zaključak, a kada se istražuje (kao u ovom slučaju) Novaka Đokovića, eventualan loš zaključak i te kako ćemo žaliti, ali ga radi toga nećemo (moći, htjeti) promijeniti. SAPIENTI SAT!!!

Svjesni velike „osjetljivosti“ teme koja je predmet teksta, odlučili smo se na koautorstvo troje tenisača, od kojih su dvoje pravne struke, a treći je jedan od rijetkih tenisača koji je uspio povezati sportsko novinarstvo s profesionalnim angažmanom u najvećoj teniskoj agenciji u ovom dijelu svijeta,<sup>4</sup> sve na podlozi respektabilne profesionalne teniske karijere<sup>5</sup> u kojoj je u raznim ulogama (od igrača juniora, preko igrača profesionalca pa do trenera koji vodi igrače – igračice na turnire) niz puta i osobno prolazio dosta složenu viznu proceduru potrebnu za ulazak u Australiju. Htjeli smo dati maksimum u pristupu kao takvom, uključujući i osobno iskustvo.

## 2. PRAVNI IZVORI

Poznato je da je, kada je sport u pitanju, iznimno važno poznavanje podjele na autonomno pravo s jedne strane (to je ono pravo koje donose oni koji, ni u kojem slučaju, ne mogu biti podvedeni pod pojam država) i ono klasično, državno, s druge strane. Ako je ikada ranije i bilo kakvih dvojbi oko međusobnog odnosa (u smislu hijerarhije, odnosno supremacije), te dvojbe prestale su donošenjem sudske odluke u slučaju poznatom kao *Bosman case*.<sup>6</sup>

Pojednostavljeno, autonomno pravo mora biti u skladu s onim državnim i to je ono osnovno pravilo. Naravno, postoje stvari glede kojih ne postoji (ili samo nije dostatno jasno izražen) državni interes, tako da su oko tih područja ovlasti autonomnog prava prilično široke, na neki način samoodredive (umjesto određene).

---

<sup>2</sup> U smislu da su svi pred zakonom, pa i sudom znanosti, jednaki, upravo onako kako pokazuje lik Božice pravde prekrivenih očiju (ne da se ne bi vidjelo ono što se istražuje, nego baš zato što identitet uključenih ne smije biti pravno relevantan).

<sup>3</sup> Nbrojeni su primjeri donacija Novaka Đokovića širom svijeta, uključujući i one povodom potresa u Hrvatskoj u 2020. god.

<sup>4</sup> Radi se o agenciji koju je osnovao veliki hrvatski tenisač Ivan Ljubičić, agenciji koja brine (ili je brinula) o velikom broju tenisača i tenisačica, među kojima su i oni najbolji svjetske razine (Donna Vekić, Mateo Berettini, Borna Ćorić, Dino Ajduković, Dino Prižmić...).

<sup>5</sup> Pobjednik turnira parova kod juniora na Roland Garrosu 2009. god., više godina plasiran u TOP 100 muških parova na ATP rang listi. Vidjeti u: Hrvoje Kačer, et al., *Dalmatia – tennis center of the world*, TSD, Dubrovnik 2016., str. 264.

<sup>6</sup> Vidjeti više u: Marko Ivkošić, „Pravni okvir transfera profesionalnih nogometaša“, u: Hrvoje Kačer, et al., (*Uvod u*) *Sportsko pravo*, Inženjerski biro, Zagreb, str. 130. i dalje.

Vodeći računa o onome što je *ratio legis* bilo kojeg ograničenja državnog prava, moguća su dodatna ograničenja unutar autonomnog prava, ali ne i ublažavanje istih.

Krenuvši od naprijed navedenih polazišta, potrebno je u ovom konkretnom istraživanju naglasiti jednu dodatnu (i to značajnu) specifičnost sportskog prava (kao autonomnog prava) u slučaju da se radi o tenisu (a *in concreto* radi se baš o tenisu). Tenis je jedan od vodećih svjetskih sportova<sup>7</sup> po praktično svim kriterijima (od raširenosti u svijetu, preko broja onih koji aktivno igraju, do količine novca koji je izravno ili neizravno povezan s tenisom) i posljedično je prilično logično da je razvijena i formalna infrastruktura tenisa. Unutar nje najvažnija je podjela na dva, odnosno tri pravna subjekta s vlastitim autonomnim pravom, međusobno praktično neovisnim – ATP<sup>8</sup> je udruga profesionalnih igrača tenisa (odgovarajuća udruga žena profesionalnih igračica je WTA)<sup>9</sup> dok je ITF<sup>10</sup> udruga nacionalnih teniskih saveza.

ATP je međunarodna asocijacija koja je, već po naravi stvari, nadnacionalna. Ovo navodimo zato što se radi o čitavom svijetu kao području djelovanja, kao području na kojemu se provode odredbe i pravila koja donosi ATP. To uključuje sve kontinente i ogroman broj država. Sve što se tiče ustroja i funkcioniranja ATP-a u smislu pravnih normi donosi sama ta asocijacija, ali nije moguće isključiti i primjenu onih pravnih normi koje donose pojedine države, kao ni njihove (bilateralne i multilateralne) međunarodne ugovore, što jasno pokazuju sve brojniji slučajevi (kao što su npr. Bosman, Webster...) u kojima se, autoritetom sile koja pripada državi i njezinim institucijama (a to znači i sudovima), nameće sportskim asocijacijama i protiv njihove volje nadležnost redovnih ili nekih drugih (ne autonomno športskih) sudova, kao i pravila koja nisu donijele športske asocijacije, neovisno o tome postoje li ili ne postoje neke posebne, specijalne športske norme ili se radi o primjeni općih normi na specifično pravno područje. Ma što bilo tko o tome mislio, to je ipak realnost današnjeg trenutka, što znači da pravila i praksa ATP-a nužno moraju polaziti od toga da budu usklađeni, ako ne sa svakim propisom u svakoj pojedinoj državi (što je zbog njihove međusobne neusklađenosti očito nemoguć zadatak), tada barem s onim temeljnim načelima koja vrijede više-manje u svim državama (kao što su npr. zabrana diskriminacije,<sup>11</sup> predmnjeva nevinosti, pravo na pravni lijek, pravo na sudjelovanje u postupku, pravo na jednakost odnosno ravnopravnost, zabrana povratnog djelovanja, zabrana dopinga itd.). Međutim, treba naglasiti da ATP u svojim pravilima (tzv. Bylaws) jasno definira da je samo i isključivo nadležan

---

<sup>7</sup> Tu u prvom redu spada nogomet kao apsolutni broj 1 na globalnoj razini po svim poznatim i prihvaćenim kriterijima, a očito je u drugu skupinu (pored tenisa) moguće svrstati i (samo) košarku.

<sup>8</sup> Association of Tennis Professionals (nastavno: ATP ili Association of Tennis Professionals). Interesantno je da je jedan od najboljih hrvatskih tenisača svih vremena (najbolji plasman je broj 7 na ATP rang listi) Mario Ančić imao svoj završni – diplomski rad na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Splitu pod nazivom *ATP jučer, danas, sutra*. Taj rad prava je mala zbirka podataka o ATP-u, barem što se tiče tadašnjeg doba (obrana je bila, kao jedinstven primjer, pred TV-kamerama 2008. god.).

<sup>9</sup> Women's Tennis Association, akronim WTA, krovna je udruga ženskog profesionalnog tenisa (nastavno: WTA ili Women's Tennis Association).

<sup>10</sup> International tennis federation, akronim ITF (nastavno: ITF ili International tennis federation).

<sup>11</sup> Barem one najdrastičnije po rasi, vjeri i spolu.

Delaware Court (preciznije u izvorniku Chancery Court of the State of Delaware and the United States District Court for the District of Delaware) za svaki spor između bilo kojeg člana i ATP-a, uz sve uvažavanje naprijed navedenih vanjskih ograničenja o tom pitanju.<sup>12</sup>

U modernom tenisu postoji fenomen tzv. dvovlašća između ATP-a i ITF-a.<sup>13</sup> Naime, samo četiri muška profesionalna turnira (ali to su oni najveći) – sva četiri Grand Slam turnira pod nadležnošću su ITF-a, a sa svim ostalim ATP turnirima svih razina ITF nema nikakve ingerencije. Istodobno ITF (bez ikakve ingerencije ATP-a) ima punu nadležnost ne samo nad natjecanjem u Davis cupu, nego i na svim natjecanjima za dobne kategorije do 18 godina. Konačno, jako je važno što su i Olimpijske igre, po naravi stvari, posredno pod ingerencijom ITF-a (formalno je to Međunarodni olimpijski odbor).<sup>14</sup>

Pokušavajući predvidjeti kakvi će biti odnosi u doglednoj budućnosti, posebno s obzirom na svekoliku komercijalizaciju sporta, za očekivati je daljnju premoć ATP-a i WTA-e, a slabljenje ITF-a. To se najbolje vidjelo u potpunoj promjeni formata i Davis cupa i njegove varijante za žene (sve do 2020. god. pod nazivom Federation cup, od tada Billie Jean King Cup). Naime, tradicija od preko 100 godina olako je prekinuta samo kako bi se osam tjedana godišnje za najuspješnije države, a 1-2 za one manje uspješne (koje ne dopiju do polufinala), svelo na tjedan na istoj lokaciji, u kojim razdobljima nije moguće održavati najjače ATP turnire (jer najbolji igrači ne mogu istodobno biti na dva mjesta). Unatoč brojnim kritikama, pa i jako negativnim stavovima nekih najboljih igrača, sada je Davis cup u rukama nekolicine investitora,<sup>15</sup> među kojima je i jedan veliki, još aktivni nogometaš,<sup>16</sup> ali ni jedan jedini tenisač.

Pored autonomnog prava koje se u ovom slučaju svodi na ATP i ITF i njihove akte, treba u prvi plan staviti državne norme koje se odnose na postupanje u svezi s pandemijom COVID-a 19. Naime, od početka pandemije (siječanj 2020. god.) pa do danas svi koji djeluju na području sporta bez pogovora se podvrgavaju odlukama ne samo državnih vlasti pojedine države, nego i onim lokalnim, svugdje gdje je to država tako postavila, što je dovelo do tada neviđenih posljedica ne samo na sport, nego na gospodarstvo u cjelini. Notorno je da je samo COVID-19, bolest koju su mnogi uporno nazivali „malo jačom gripom“, izazvala pandemiju koja je na mnogim poljima jednostavno zaustavila SVE, nakon koje i za vrijeme koje očito više ništa nikada neće biti isto, uslijed koje je postalo samorazumljivo novo stanje nazivati NOVIM NORMALNIM... Uglavnom, odluke čak i najnižih (lokalnih)

---

<sup>12</sup> Vidjeti tako i više u: Mario Ančić, op. cit., str. 5 i dalje.

<sup>13</sup> Isto postoji i u odnosima glede ženskog tenisa, samo je umjesto ATP-a, WTA. S obzirom na neposredni povod ovom tekstu, bavimo se primarno ATP-om, a izvedeni zaključci na odgovarajući način primjenjuju se i na WTA.

<sup>14</sup> Međunarodni olimpijski odbor (nastavno: MOO ili Međunarodni olimpijski odbor) – na engleskom *International Olympic Committee – IOC*, na francuskom *Comité International Olympique – CIO*, na talijanskom *Comitato Olimpico Internazionale – COI*.

<sup>15</sup> Koji čine Cosmos group.

<sup>16</sup> Gerard Pique.

razina vlasti (ako je u toj državi tako određeno) poštuju se bez pogovora, čak i od strane onih čiji je proračun veći od proračuna manjih država i koje se u pravilu smatra subjektom nadnacionalne snage, kao što je npr. UEFA.<sup>17</sup> Najbolji je primjer natjecanje Lige prvaka u kojemu se u 2021. god. *ad hoc* mijenjalo domaćinstvo, praktično i pravila natjecanja, i nitko ne može s pravom tvrditi da to nije utjecalo na sportske rezultate, na koje u nogometu domaćinstvo ima stvarno velik utjecaj.<sup>18</sup>

Na hrvatskom primjeru, glede državnog prava, osnovni i najviši pravni izvor jest, naravno, Ustav Republike Hrvatske,<sup>19</sup> a od onih specijalnih najvažniji je Zakonu o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti.<sup>20</sup> Taj je zakon upravo zbog COVID-a i noveliran, a trenutačno je pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske u tijeku postupak radi utvrđivanja ustavnosti statusa Nacionalnog stožera koji je Vlada Republike Hrvatske osnovala radi operativnog upravljanja krizom.

Na primjeru kojim se bavimo u ovom tekstu i koji se događa(o) u Australiji, po naravi stvari značenje pravnog izvora ima svaka pravna norma bilo koje razine (i državna i autonomna) koja se bavi pitanjem ograničenja u svezi s pandemijom COVID-a 19.

Naravno, značenje pravnih izvora (pa makar i samo *sui generis*) imaju (svugdje) i praksa (ne samo kako se uobičajeno nabraja ona sudska, nego općenito svaka praksa, znači sudska, upravna, upravnosudska, ustavnosudska, pa čak i ona praksa u kojoj državna tijela u najširem smislu uopće ne sudjeluju, nego se formira voljom sudionika, sa ili bez ikakve forme) i znanost, što je posebno značajno baš *in concreto* glede onoga čime se bavimo u ovom tekstu, jer je dosta značajnu ulogu imala i postojeća praksa, pa makar bila formirana i na malom broju primjera. Iako značenje pravnog izvora nije prijeporno ni za pravnu znanost ni za praksu, ipak moramo ukazati na jednu veliku razliku. Naime, pravna znanost djeluje samo i isključivo snagom argumenata koje nudi, dok je sa (sudskom) praksom ipak nešto drukčije. Naravno da i (sudska) praksa djeluje snagom argumenata, ali djeluje i argumentom snage, što proizlazi iz naravi stvari kada se radi o sudovima. Viši sudovi nameću svoje stavove kao ispravne ili ispravnije u prvom redu zbog pravosudne hijerarhije, viši sudovi i postoje radi pravnih lijekova o kojima odlučuju.

---

<sup>17</sup> Union of European Football Associations (UEFA) jest asocijacija nacionalnih nogometnih saveza Europe (uključujući Cipar, Izrael i Tursku). Sjedište se nalazi u Nyonu. u Švicarskoj.

<sup>18</sup> Vidjeti više u: Blanka Kačer, Mrvoje Kačer, „Civil law challenges in football-matches with(out) spectators“, *Serbian Football – Comparative law challenges and perspectives*, Institut za uporedno pravo, Beograd 2021., str. 41-51.

<sup>19</sup> Ustav Republike Hrvatske (Narodne novine, 56/90., 135/97., 8/98. – pročišćeni tekst, 113/00., 124/00. – pročišćeni tekst, 28/01., 41/01. – pročišćeni tekst, 55/01. 76/10. – promjena Ustava, 85/10. – pročišćeni tekst, 05/14. – nastavno: Ustav).

<sup>20</sup> Zakon o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti (Narodne novine, br. 79/07., 113/08., 43/09., 130/17., 114/18., 47/20. i 134/20., 143/21. – nastavno: ZZZPB ili Zakon o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti ili Zakon o zaštiti).

### 3. ANALIZA

#### 3.1. Činjenični dio

Iako je po naravi stvari jasno da će neke činjenice vjerojatno zauvijek ostati nepoznate (a neke nove će se i pojavljivati),<sup>21</sup> velik dio činjeničnog stanja kojim se bavimo, a koji je vjerojatno najtočnije (ili barem najprepoznatljivije) nazvati kao *Đoković case*, nije uopće prijeporan, barem što se tiče onih temeljnih elemenata.

Još od početka 2021. god. traje kriza *sui generis* u svjetskom sportu, pa posebno i u svjetskom tenisu. Tako se dogodilo da jedan Grand Slam turnir (US Open) promijeni termin u 2021. god., dok je onaj najveći Wimbledon čak i otkazan u 2020. god.<sup>22</sup> Svi u međuvremenu održani turniri odigrani su u okolnostima koje su sve samo ne uobičajene, od ograničenja koja se odnose na one koji nastupaju na natjecanju, pa do ograničenja za gledatelje i onih koja se, makar uopće nisu donesena radi natjecanja i u svezi s natjecanjem, odnose i na natjecanja. Činjenica koju nitko ozbiljno ni ne dovodi u pitanje jest da je došlo u raznim državama do ozbiljnih „lutanja“, do potpuno međusobno suprotstavljenih strategija upravljanja krizom i pojedinačnih mjera s tim u svezi.<sup>23</sup>

Novak Đoković,<sup>24</sup> po mnogim kriterijima najveći tenisač svih vremena, a po svima barem jedan od najvećih, po slijetanju na aerodrom u Melbourneu 5. siječnja 2022. (a nakon što su mjesecima svi svjetski mediji kao problem globalnog značenja postavljali dvojbu je li Novak Đoković cijepljen ili nije, pri čemu je on sam odbijao odgovoriti smatrajući da je to njegova osobna stvar koju nije dužan dijeliti s javnošću) bio je priveden (u smislu ograničavanja slobode kretanja) od strane carinika. Na sedam sati oduzeti su mu telefon, novčanik i sve osobne stvari. Carinici su tvrdili da medicinska dokumentacija za ulazak u zemlju nije valjana i temeljem toga odbijen mu je ulazak u zemlju. Budući da je odlučio uložiti žalbu na navedenu odluku, policija ga je otpatila u hotel za azilante Royal Park gdje je pet dana čekao na suđenje i na odluku o svojoj žalbi. Odvjetnici su tvrdili da je bilo ozbiljnih (posebno proceduralnih) pravnih propusta, a sudac koji je vodio slučaj u svojoj je odluci (pozitivnoj po igrača) potvrdio da su se one i dogodile. Navedene proceduralne greške vidljive su iz dokumenata koje su priložili odvjetnici, a Vlada Australije objavila na svojim službenim web-stranicama.<sup>25</sup>

---

<sup>21</sup> Tako su mediji 2. veljače 2022. god. izvijestili kako je sud u Beogradu odlučio da Novak Đoković nije ništa krivotvorio u ishodu dokumentacije kao prilog zahtjevu za medicinsko izuzeće. Vidjeti: [www.index.hr](http://www.index.hr), uvid obavljen 2. II. 2022. u 21:44.

<sup>22</sup> Iako potankosti nisu poznate javnosti, sigurno je jedino da je taj turnir bio osiguran čak i protiv događaja kao što je COVID-19, na čemu odgovornima svakako treba iskreno čestitati.

<sup>23</sup> U javnosti su tako poznati slučajevi oslobađanja od ograničenja određenih manifestacija, a za hrvatsku praksu možda je najvjerojatnija zabrana treninga djeci jedriličarima u klasi OPTIMIST (mala jedrilica dužine manje od 2,5 metra u kojoj dijete jedri samo, a trener je u svojem čamcu s motorom udaljen 50-200 metara).

<sup>24</sup> Novak Đoković, rođen 22. svibnja 1987. god., oženjen, državljanin Srbije (nastavno: Novak Đoković ili Igrač).

<sup>25</sup> [www.australia.gov.au](http://www.australia.gov.au)

U medijima je bilo mnogo potpuno pogrešnih informacija koje su temeljene na izvorima (navodno) bliskim Vladi Australije, Teniskom savezu Australije i obitelji Đoković, ali mi smo svoj fokus stavili na postupak medicinskog izuzeća, jer se na kraju pokazalo da je upravo to izuzeće temelj prijepora. To je procedura s kojom su upoznati svi koji apliciraju za ishođenje australske vize, uključivo i one osobe koje su aplicirale za medicinsko izuzeće,<sup>26</sup> a koja je postavljena od strane Teniskog saveza Australije, federalne Vlade Australije, Vlade države Victorije i grupe ATAGI<sup>27</sup> (Australaska tehnička savjetodavna grupa za imunizaciju), s nepobitnim činjenicama koje su navedene i u sudskim spisima koji su objavljeni.

Australija je federalna država i samim tim raspodjela ovlasti podijeljena je između federalne vlade i vlada saveznih država. Unatoč tome što u idealnoj varijanti nije problem razlikovati nadležnosti i imati jasna pravila što i kako i kada raditi u slučaju bilo kakvih kolizija,<sup>28</sup> u praksi je uvijek ipak drukčije, što je vjerojatno najbolje poznato onima koji žive ili su živjeli u takvim državnim zajednicama. Savezna država Victoria u kojoj se nalazi Melbourne i gdje se održava Australian Open, bila je prva destinacija prilikom ulaska u Australiju za većinu onih koji su odlučili tamo nastupiti, uključujući i Novaka Đokovića. Mjesecima uoči AO-a bilo je nagovještavano<sup>29</sup> kako igrači koji planiraju nastupiti na AO moraju biti **potpuno cijepljeni**. Po tadašnjim epidemiološkim regulativama koje donosi ATAGI, **kao potpuno cijepljene osobe** smatraju se one osobe kojima je prošlo tjedan dana od druge doze cjepiva ako je riječ o cjepivima koja zahtijevaju dvije doze, a tri tjedna od cijepljenja cjepivom koje zahtijeva jednu dozu. Međutim, kako se turnir bližio i kako je Australiski teniski savez obrađivao slučaj po slučaj svakog igrača i njihove pratnje (oko 1500 ljudi), tako su shvaćali da bi za određeni broj ljudi bilo (pre)riskantno cijepiti se. U komunikaciji s federalnom Vladom, Vladom Victorije i ATAGI-jem, Teniski savez Australije dozvolio je igračima da apliciraju za medicinsko izuzeće, pomoću kojeg se osobi može dozvoliti ulazak u Victoriju **bez potpunog cijepljenja**. Navedeni su egzaktni parametri temeljem kojih igrači i njihova pratnja mogu aplicirati za medicinsko izuzeće. Jedan od tih parametara, najkorišteniji među onima koji su aplicirali, bilo je preboljenje COVID-a 19 unazad šest mjeseci. Ako osoba spada u neki od egzaktno navedenih parametara koje je potvrdio ATAGI, ne može automatizmom dobiti izuzeće, nego mora aplicirati i priložiti dokumentaciju koja potkrepljuje aplikaciju, a onda ta aplikacija „prolazi“ kroz dva medicinska odbora. Jedan medicinski odbor oformio je Australiski teniski

---

<sup>26</sup> Iako je terminologija slična, to izuzeće nema baš nikakve veze s THERAPEUTIC USE EXEMPTION – TUE. Naime, ako se radi o TUE-u, onda je to isključivo medicinski problem koji se (manje ili više dobro ili loše) rješava na način da se sportašu odnosno sportašici izdaje odobrenje koje čini nemogućim da mu se kod bavljenja sportom prigovori i sankcionira uzimanje preparata koji su inače klasificirani kao doping prema aktima koje donosi WADA – MEĐUNARODNA ANTIDOPING AGENCIJA. Vidjeti više u: Dinko Pivalica, „Doping i sport“, u: Mrvoje Kačer, et al., *Sportsko pravo*, PF Sveučilišta u Splitu, str. 519-526.

<sup>27</sup> Australaska tehnička savjetodavna grupa za imunizaciju – nastavno: ATAGI.

<sup>28</sup> Vidjeti dosta o kolizijskim pravilima u: Norberto Bobbio, *Eseji iz teorije prava*, Logos, Split 1988., str. 123-136.

<sup>29</sup> Što je pravno vrlo diskutabilan, svakako prilično nejasan pojam.



savez i sastajao se od tri neovisna liječnika koji razmatraju slučaj po slučaj. Kada bi skupina liječnika procijenila da je slučaj u skladu s uputama koje je dao ATAGI, proslijedio bi slučaj drugom medicinskom odboru neovisnih liječnika koju je oformila Vlada države Victoria. Ako je i taj odbor odobrio medicinsko izuzeće, postupak još nije dovršen – osoba koja je aplicirala za izuzeće dobila bi direktno od Vlade države Victoria e-mailom potvrdu o odobrenju medicinskog izuzeća i obavijest kako će Australijski teniski savez u roku od 24 sata izdati dokument koji to i potvrđuje. Nakon što osoba primi dokument o medicinskom izuzeću od strane Australskog teniskog saveza, osoba također dobije i upute vezano za ispunjavanje Australске putne deklaracije i dobivanje Australске COVID-putovnice pomoću koje može ulaziti u restorane i ostale zatvorene prostore. Naime, za ulazak u Australiju (u tom periodu), između ostalog bilo je potrebno popuniti Australску putnu deklaraciju gdje se navodi i temeljem čega je osobi dozvoljen ulazak u zemlju sa ili bez karantene. U toj deklaraciji Novak Đoković naveo je medicinsko izuzeće i ubrzo nakon toga dobio potvrdu od strane australske Vlade kako je Australška putna deklaracija uspješno zaprimljena. Također valja napomenuti kako je za dobivanje medicinskog izuzeća i dokazivanje nedavnog preboljenja trebalo dostaviti pozitivni nalaz COVID-testa, ovjereno pismo liječnika opće medicine u kojem se jasno tvrdi da je za osobu opasno primiti cjepivo u kratkom razmaku od preboljenja COVID-a, te test razine antitijela koji to potkrepljuje.

Za putovanje u Australiju trebalo je imati valjanu vizu. Svi sudionici AO-a moraju imati važeću vizu pod šifrom 408 koja se odnosi na privremeni rad u Australiji. Novak Đoković ju je svakako imao; njegov tim ljudi već je preko 10 godina isti, te svake godine apliciraju za istu australsku vizu, vizu koja je svaki put dosad bila odobrena. Također valja napomenuti kako Australijski teniski savez svake godine iznova pošalje u PDF-formatu detaljne upute za ispunjavanje vize u svakom pojedinom polju. Sud je utvrdio da Đoković u aplikaciji za vizu nije imao netočnih podataka, te da je ista ispravno ispunjena.

Osim vize, osoba je morala imati negativan PCR-test obavljen unutar 72 sata prije polijetanja, Australску putnu deklaraciju, ispunjeni formular za ulazak u državu Victoria i **potvrdu o cijepljenju ili medicinsko izuzeće. Novak Đoković je sve od navedene dokumentacije imao.** Australijski teniski savez naveo je kako je 26 osoba ishodovalo medicinsko izuzeće, a neprovjereni podaci spominju brojku od 14 ljudi koji su na kraju zaista i putovali i ušli u Australiju s medicinskim izuzećem. Dogodio se i slučaj češke tenisačice (Renata Voracova) koja je ušla u Australiju bez komplikacija, odigrala prvi pripremni turnir za AO, te je zatim deportirana, a najavila je tužbu radi naknade štete – troškova koje je imala.

Činjenica je da je državna vlast Australije u studenom 2021. god. uputila dopis Australskom teniskom savezu u kojemu stoji kako prethodna zaraza koronavirusom ne mora biti garancija za izuzeće, za razliku od većine drugih država.<sup>30</sup>

---

<sup>30</sup> Davorko Burazin, „U prosincu je imao koronu, je li to novi adut za sud“, *Sportske novosti*, 9. I. 2022., str. 23.

Generalno je jasno da su države svijeta podijeljene na one koje su se odlučile za jako strog model borbe protiv pandemije (među njima je Australija jedna od vodećih) i na one koje su se odlučile za (manje ili više) manje rigidan model (među ovim državama među vodećima su Švedska i Mađarska, ali i Hrvatska). Premijer Australije mjesecima je govorio kako **nitko, baš nitko** od tenisača (naravno ni bilo tko od onih koji su u pratnji), neće ući u Australiju necijepljen. Premijer je to govorio dok je bio pod velikim pritiskom jer je Australcima pune dvije godine bilo štošta onemogućeno, pa čak i povratak australskih državljana koji su bili u inozemstvu u svoju državu. Valja napomenuti kako su premijer i njegova vlada strogim mjerama motivirali preko 90 posto svoje odrasle populacije da se cijepi, čime je dolazak tenisača s medicinskim izuzećem izazvao velik pritisak domaće javnosti (uključujući medije) prema premijeru i Vladi.

Novak Đoković je kao osnovu za svoje medicinsko izuzeće naveo pozitivan test s datumom 16. prosinca 2021., a u narednim danima (17. i 18. prosinca) viđen je na više događaja, bez maske, s velikim brojem različitih ljudi u zatvorenom prostoru, uključujući tu i košarkašku utakmicu Crvena Zvezda – Barcelona u dvorani Pionir u Beogradu.<sup>31</sup> Nije poznata činjenica (pa je to podložno spekulacijama) je li se Novak Đoković, svjestan svojeg pozitivnog testa, kretao među ljudima ili je to radio jer mu je netko nalaz učinio nedostupnim ili je bio potpuno zdrav s krivotvorenim testom. Australске vlasti svakako nemaju (barem ne izravnu) nadležnost nad time jer je test učinjen izvan Australije (*in concreto* u Srbiji).

Svjetski mediji prepuni su izjava, poznatih i nepoznatih sportaša i ostalih, kompetentnih i nekompetentnih, sve na temu *Novak Đoković case*. Od onih koje idu *in favorem* Novaka Đokovića, treba izdvojiti izjavu koju je dao Aleksandar Čeferin, predsjednik UEFA-e<sup>32</sup> i onu koju je dao prvi čovjek Tennis Australia Craig Tiley za *The Age* i *Sydney Morning Herald*.<sup>33</sup> Od onih negativnih (a ti su ipak u manjini) izdvajamo onu koju je dao komentator u listu *Daily Mail* Oliver Holt.<sup>34</sup>

Pojednostavljeno, u cjelokupnoj proceduri donesene su po dvije ključne administrativne odluke nadležnog ministra i dvije odluke suda koji se bavio ispitivanjem je li prethodno donesena odluka ministra zakonita ili nije. Pregled dinamike događanja jako je dobro prikazan u medijima,<sup>35</sup> kako slijedi:

---

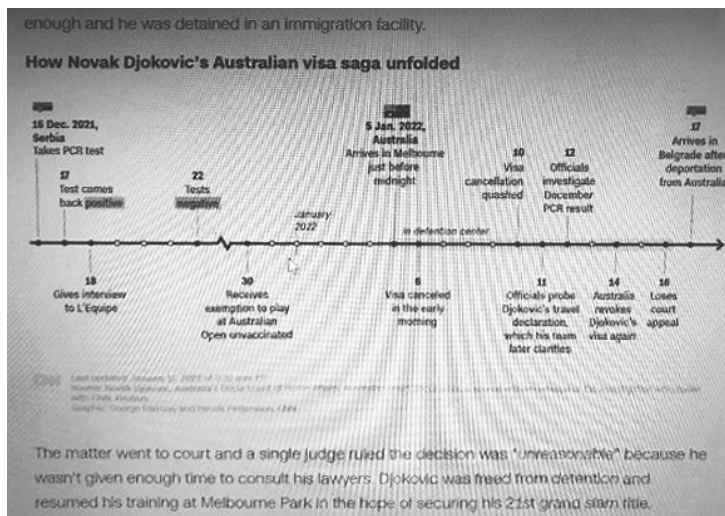
<sup>31</sup> Ivan Denić, „Zarazio se koronom...“, *Slobodna Dalmacija*, 9. I. 2022. god., str. 34.

<sup>32</sup> „Čeferin uz Novaka“, vidjeti u: *Slobodna Dalmacija*, 9. I. 2022. god., str. 35.

<sup>33</sup> „Nisam vjerovao da će Novaka zaustaviti na granici, za mene je to uistinu bio veliki šok“ – vidjeti u: *Sportske novosti* od 1. siječnja 2022., str. 23.

<sup>34</sup> „Kad razmišljam o Đokoviću, ne vidim najboljeg svjetskog tenisača, nego opasnu budalu“ – vidjeti u: *Sportske novosti* od 17. siječnja 2022., str. 24. Naravno da svatko ima pravo kazati svoj stav, ali vjerujemo da je citirani test školski primjer onoga što je s punim pravom utuživo i što treba (način) jako osuditi.

<sup>35</sup> Hodogram preuzet sa: [www.edition.cnn.com](http://www.edition.cnn.com) – Hilary Whiteman, *Judges reveal why Novak Đoković had to miss Australian Open*, 20. II. 2022., uvid obavljen 4. II. 2022. u 16:47.



## 3.2. Pravni dio

### 3.2.1. Opći – Uvodni dio

Očito je da federalni sustav<sup>36</sup> ima komplicirane pravne sisteme gdje nije uvijek potpuno jasno definirano koje tijelo ima koje ovlasti (ili bar u praksi nije jasno), ali je važno i spomenuti da je *Đoković case* rasvijetlio australsku imigracijsku politiku koja se prema azilantima i ljudima čiji je ulazak u zemlju u tzv. sivoj zoni odnosi vrlo loše.<sup>37</sup>

Očito je i da državno pravo ima apsolutnu prednost u odnosu na ono autonomno u slučaju da dođe do kolizije. Taj odnos između državnog i autonomnog na određeni način vrijedi i za odnos (pojednostavljeno) centralne vlasti (u ovom konkretnom slučaju to je država Australija) i necentralne vlasti (u ovom konkretnom slučaju to je država Victoria). Međutim, to ne oslobađa onog čije je pravo „jače“ od niza obveza koje su postale na određeni način opća pravna stečevina (od zabrane diskriminacije, jednakosti pred zakonom pa do obveze vođenja računa o tome da se pri provedbi bilo koje mjere pazi na način da se onome tko već mora nešto trpjeti to svede na najmanju moguću mjeru).<sup>38</sup> Na kraju treba obratiti pozornost i na činjenicu da

<sup>36</sup> Vidjeti više u: Berislav Perić, *Država i pravni sustav*, Narodne novine, Zagreb 1988., str. 143. i dalje.

<sup>37</sup> Od toga da ih se po 8 sati drži privedene u sobi bez osobnih stvari, do smještaja koji ne zadovoljava higijenske uvjete i hranu koja se poslužuje dva puta dnevno s insektima među namirnicama.

<sup>38</sup> Ovo, naravno, ima velike veze s načelom razmjernosti koje je postalo jedan od temelja europske pravne stečevine, ali posljedično i svjetskog prava. Vidjeti više o tom načelu, posebno u praksi europskih sudova u: Snježana Bačić, *Načelo razmjernosti u praksi europskih sudova i njegov utjecaj na praksu sudova u Hrvatskoj*, doktorska disertacija obranjena na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, mentorica Tamara Čapeta, Zagreb, prosinac 2013., opseg 525 stranica.

eventualno kršenje prava na štetu stranke (u ovom konkretnom slučaju Novaka Đokovića) još uvijek ne znači da je trebalo donijeti drukčiju odluku, te dvije stvari treba upravo tako – odvojeno – i promatrati. Tako je npr. već *prima facie* potpuno jasno da je potpuno neprihvatljivo imati demonstracije *sui generis* ispred hotela za azilante, još daleko manje ispred suda, neprihvatljiva je komunikacija suda i stranaka izvan one službene, konačno neprihvatljiv je svaki, baš svaki oblik pritiska na donositelja odluke. Međutim, jednako tako je već i *prima facie* jasno da bilo koja stranka NE SMIJE trpjeti od raznoraznih nespornih između centralne i necentralne vlasti, naročito bilo koje vlasti i donositelja tzv. autonomnih pravnih normi kao što je npr. Australijski teniski savez koji je organizator AO-a.

Jako je bitno istražiti i dati jasan odgovor na pitanje je li deportiranje Novaka Đokovića bilo protupravno, jer samo u tom slučaju imao bi pravo na naknadu štete zbog toga što nije nastupio. Potpuno druga razina jest ona u kojoj se eventualno zaključi da je država Australija imala pravo deportirati Novaka Đokovića, ali je pri tome *modus operandi* (manje ili više) neprihvatljiv.

### 3.2.2. *Sudske odluke*

#### 3.2.2.1. *Prva odluka*

Radi se o odluci povodom traženja Novaka Đokovića da sud odluči je li mu ili mu nije zakonito uskraćena viza.

Sudac je status Novaka Đokovića odlučio donijevši odluku kojom je odbacio ukidanje vize Novaka Đokovića zbog nastalih proceduralnih greški vlasti, te ga je pustio iz pritvora u koji je smješten po slijetanju u Melbourne.

Važno je pri tome upozoriti kako ministar imigracije (Alex Hawke) zadržava (praktično diskrecijsko)<sup>39</sup> pravo deportacije srpskog tenisača, na koje ima pravo prema paragrafu 133C Zakona o migracijama iz 1958. god.<sup>40</sup> Radi se o zakonu koji je zamijenio Zakon o ograničavanju useljavanja iz 1901. god. (poznat kao temelj politike Bijele Australije) i uklonio je mnoge diskriminatorne odredbe koje su do tada vrijedile. Ministar imigracije (Alex Hawke) u izlaganju na sudu svoju odluku o deportaciji Novaka Đokovića obrazlaže na način da, unatoč tome što je navodna Igračeva nedavna infekcija COVID-om 19 značila da je on „zanemariv rizik za one oko sebe“, neki su ga „doživjeli kao talisman zajednice antivačkera“. Nadalje je naveo kako srpski tenisač predstavlja rizik za „građanske nemire“ te „smatra da bi stalna prisutnost gospodina Đokovića u Australiji mogla dovesti do raspirivanja osjećaja protiv cijepjenja koji se stvara u australskoj zajednici, što potencijalno može dovesti do povećanja građanskih nemira kakvi su ranije bili u Australiji.

---

<sup>39</sup> Nije potpuno diskrecijsko jer nema pravo odrediti deportaciju zato što mu se npr. Igrač ne sviđa, ali u stvarnosti se takva krajnost ni ne pojavljuje. Ipak je točno da je imao (i realizirao ga) pravo deportirati Igrača radi kršenja pravila o COVID-u, iako su stručnjaci potvrdili da kršenja (barem onoga u svezi s prihvaćenim protokolima medicinskog izuzeća) nije bilo.

<sup>40</sup> Puni je naziv Zakon koji se odnosi na ulazak stranaca i njihovo prisustvo u Australiji te odlazak ili deportaciju stranaca i određenih drugih osoba iz Australije.

Gospodin Đoković je osoba od utjecaja i statusa“, objasnio je u dokumentima, ističući i „Đokovićevo nemoralno ponašanje nakon što je dobio pozitivan rezultat COVID-a 19“.

### 3.2.2.2. *Druga odluka*

Suđenje se odvijalo (u Canberri) pred tročlanim vijećem Saveznog suda Australije (James Allsop kao predsjednik, Anthony Besanko i David O’Callaghan kao članovi)<sup>41</sup> koje je jednoglasno donijelo odluku o ukinuću vize Novaku Đokoviću, odnosno da Novak Đoković mora napustiti Australiju. Glavni sudac James Allsop izjavio je da se odluka vijeća svodi na odlučivanje je li odluka koju je donio ministar Alex Hawke „iracionalna ili pravno nerazumna“, odnosno da nije dio funkcije suda da odlučuje o meritumu ili mudrosti odluke. „Ovo nije žalba na odluku izvršne vlasti, već molba sudu kao posebnom ogranku vlade da preispita zakonitost ili zakonitost odluke (ministra)“.

### 3.2.3. *Pravna analiza*

Unatoč tome što je na početku izgledalo bitno drukčije, pravna analiza pokazala se prilično jednostavnom. Naime, tema pravne analize nije ono što bi trebalo biti pravni okvir *de lege ferenda*, nego samo ono što je *de lege lata*. Pri tome djeluje stvarno čudno što pravno praktično (gotovo) ništa nije prijeporno, a mediji su na globalnoj razini gotovo dva tjedna ovaj slučaj imali u prvom planu, u pravilu upravo uz dvojbu tko je tu pravno u pravu.

Polazeći od naprijed navedenog, **kao prvo**, jasno je (dakle uopće nije prijeporno) da potpunu supremaciju ima državno pravo, unutar njega ono savezne (centralne) države, **kao drugo**, jasno je (dakle uopće nije prijeporno) da je državnim pravom propisano pravo ministra imigracije diskrecijski uskratiti boravak u Australiji, osim ako je odluka „iracionalna ili pravno nerazumna“, **kao treće**, jasno je (dakle uopće nije prijeporno) da je u vrijeme globalne pandemije, u državi koja se hvali stopom procijepljenosti i ima jedan od najrigidnijih modela u borbi protiv pandemije, bilo kakvo pogodovanje bilo kome u svezi s cijepljenjem i ograničenjima oko toga, a posebno ako se radi o globalno poznatoj osobi, osobi koja objektivno služi kao primjer mnogima, **samo po sebi i racionalno i pravno razumno** (*a contrario* od iracionalno i pravno nerazumno), **kao četvrto**, prilična neorganiziranost ne samo unutar državnih tijela (centralnih i necentralnih), nego i između njih i donositelja normi autonomnog prava, svakako zaslužuje pravnu sankciju i osudu, ali NEMA MOGUĆNOSTI ZBOG TOGA PROMIJENITI PRAVNI STAV O (NE) ZAKONITOSTI DEPOTRACIJE NOVAKA ĐOKOVIĆA.

---

<sup>41</sup> Davorko Burazin, „DEPORTIRAN-Đokovićev najveći gubitak...“, *Sportske novosti* od 17. siječnja 2022. god., str. 24.

#### 4. ZAKLJUČAK

Potrebno je priznati da se tema koja je *ab initio* djelovala kao pravi pravni prijepor najviše međunarodne razine jako brzo nakon prikupljenih informacija pretvorila u sve drugo samo ne u to što smo očekivali.

**Točno** je da se radi o skandalu, ali skandal je primarno sve drugo samo ne pravni. **Točno** je da je Igrač teško oštećen time što mu je uskraćena prigoda još jednom pobijediti na AO-u i tako postati (barem u jednom trenutku) apsolutno broj jedan u tenisu svih vremena po broju osvojenih Grand Slam titula i vrlo vjerojatno na dulje vrijeme osigurati status najboljeg svih vremena. **Točno** je da su organizatori AO-a pretrpjeli veliku štetu jer je turnir održan bez najvećeg favorita za još jednu pobjedu, **točno** je da je publika jako mnogo izgubila jer turnir nije i ne može biti isto sa i bez najboljeg, **točno** je da komunikacija između centralne vlasti i one necentralne, kao i prema organizatoru AO-a, sudeći po *Đoković caseu*, prije priliči nekoj seoskoj (svakako zaostaloj) razini, nego razini jedne od najrazvijenijih država svijeta.

Međutim, **točno** je i to da je Igrač (i to ne u nekoj maloj mjeri) **dao svoj negativan doprinos** ukupnom događanju. **Nitko mu ne smije zamjeriti što je zauzeo svoj vlastiti stav, kao slobodan čovjek, da se ne cijepi.** Međutim, nitko, pa ni Novak Đoković, nije sam na svijetu, nego živi u zajednici (državnoj, gradskoj, obiteljskoj...) i tu postoji jasna interakcija (slično kao što pravo vlasništva jest apsolutno, ali ipak ne omogućava vlasniku da čini baš sve što hoće, nego i obvezuje; u protivnom bi vlasnik stana na osmom katu imao pravo isto uništiti i time ozbiljno ugroziti i stanove iznad, ispod i sa strane, stanove čiji vlasnici također imaju isto apsolutno pravo. Za sada<sup>42</sup> trend nije u propisivanju obveznog cijepjenja protiv COVID-a 19, nego se to (cijepjenje) pokušava postići posredno pa praktično nije moguće ni putovati ni funkcionirati na uobičajen način gotovo nigdje bez potvrda ili o cijepljenju ili o provedenom testiranju unutar jako kratkog roka. Za sada su testiranja besplatna, **ali je nemoguće očekivati da će tako i ostati.** Sigurno je da bi bilo i bolje i pravednije (iako je svakako dopušteno i ono ako se događalo) da Igrač nije izbjegavao jasan odgovor na pitanje o cijepljenju, nego da ga je javno i precizno iznio javnosti. Bilo bi bolje i pravednije (makar i ono kako se događalo nije protupravno) da je javnost pravodobno saznavala sve bitne podatke, a posebno one o pozitivnom testu u prosincu 2021. god., kao i o potpuno legitimnom traženju medicinskog izuzeća.

Ono na što nitko, pa ni Igrač, **nema pravo** jest kretati se u javnosti usprkos pozitivnom nalazu. Glede ovoga, status planetarno poznate osobe, potpuno sigurno, otegotna je okolnost. S druge strane nitko, pa ni Igrač, nije dužan trpjeti status kao da je počinio (ne bilo koje, nego baš teško) kazneno djelo, umjesto što je (samo) aplicirao za vizu koja mu je uskraćena. Svakome, baš svakome bi trebalo omogućiti da se hrani u skladu sa svojim zdravstvenim stanjem, tim prije ako to može i hoće platiti – Igrač, poznato je, trpi od celijakije, a uskraćena mu je mogućnost

---

<sup>42</sup> Stvari se toliko brzo mijenjaju da je stvarno UVIJEK nužno primjereno se ograditi, npr. formulacijom „za sada“.

da plati vlastitog kuhara i hranu (što je npr. u hrvatskom pravosuđu zajamčeno pritvorenincima). Planetarna poznatost Igrača trebala bi jamčiti da će ovakav *modus operandi* biti prikazan i kritiziran širom svijeta. Potpuno isto vrijedi i za mnoge barbarske komentare koji prije sličje na izivljavanje nego na objektivnu kritiku neke pojave.

Zaključno, očito je da u onome što smo nazvali *Đoković case* nitko nije postupao onako kako bi *lege artis* bilo ne samo potrebno, nego i obvezno. Igrač se potpuno legitimno odbio cijepiti, kao i pokušao ishoditi medicinsko izuzeće. Međutim, sve drugo glede Igrača u svezi s turnirom Australian Open 2022 negativno je i to treba jasno priznati i nadati se kako se neće ponoviti. Pri tome posebno mislimo na nepoštovanje pravila ponašanja nakon pozitivnog testa. Što se pak tiče samog cijepljenja, iako Igrač ima pravio to odbiti, to njegovo pravo treba ipak staviti u odnos s pravom milijuna navijača da gledaju i prate svojeg idola. Naravno da Igrača (barem *de lege lata*) nitko ne smije prisiljavati na cijepljenje, ali što ako pravila u budućnosti za sve turnire budu kao za AO 2022.? Hoćemo li i tada moći kazati kako Igrač (u dovoljnoj mjeri) poštuje svoje navijače? Mnogim je navijačima status Igrača kao najboljega svih vremena važan kao i njemu, jer zajedno s njim žive i njegov i svoj život. Nitko nikada neće saznati tko bi osvojio AO 2022 da je Igrač nastupio, ali za sada titula najboljeg svih vremena ne pripada Igraču, a da je osvojio AO 2022 (imajući u vidu i godine i zdravstveno stanje i formu Rafaela Nadala, a još i daleko više Rogera Federera), danas bi je neupitno imao za ogromnu većinu svih teniskih stručnjaka, pa i onih koji više vole i/ili cijene nekog od preostale dvojice.<sup>43</sup> U svakom slučaju, s obzirom na to da je sam mogao sve promijeniti (a nije!), zaslužio je (sportski) crveni karton. Međutim, država Australija (kao i sam organizator AO-a), koji zapravo nemaju pravo na olakotne okolnosti, zaslužuju (barem) žuti karton za svoju ulogu, više kao vjeru u poboljšanje *pro futuro*, nego zato što i sami nisu zaslužili crveni karton već sada.

---

<sup>43</sup> Objektivno neki četvrti kandidat ni ne postoji, iznimka može biti samo Rod Laver zbog prisilne pauze (zabrana za profesionalce) nastupanja na turnirima između dva osvojena Grand Slama 1961. i 1969. Možemo samo spekulirati „što bi bilo kad bi bilo“, ali je čak i matematički maksimum (da je osvojio svih 28 turnira u međuvremenu), od 11 stvarno osvojenih plus tih 28, dostižan za Novaka Đokovića. S obzirom na to da u to vrijeme nije bilo apsolutne dominacije za Roda Lavera (npr. također Australci Roy Emerson za 12 i Ken Rosewall sa 8 Grand Slam titula bili su mu ozbiljna konkurencija).

## **RED CARD FOR NOVAK DJOKOVIC, (AT LEAST) YELLOW FOR THE STATE OF AUSTRALIA**

In this text, the authors try to present the case known as the Djokovic case, probably the biggest legal scandal in recent times, a scandal that ended with the deportation of the world's best tennis player Novak Djokovic from Australia, where he came (unvaccinated) to win the Australian Open for the tenth time and to become the first tennis player in history with 21 Grand slam titles (and who knows how many more in the future). The Australian entry visa was annulled twice, the first annulment was "repaired" by a court ruling that the annulment was illegal, the second annulment (recognized as a minister's discretion) was also tried to be "repaired" by a court, this time without success but with the claim that such (discretionary) powers only check whether a decision made by the Australian Minister of Immigration is "irrational or legally unreasonable". The conclusion is that the deportation was not illegal, but the *modus operandi* of the state authorities (regardless of the level) is a real legal catastrophe, as a result of which Novak Djokovic was certainly exposed to completely unnecessary harassment and treatment as if he had committed one of the most serious crimes.

**Key words:** *sport, law, COVID 19, immigration, damage*